

Altijd een schoon voetenbad

Klauwproblemen. Ze komen op ieder bedrijf voor. Een voetenbad kan helpen bij de aanpak van de problemen. Melkmachinefabrikanten WestfaliaSurge en DeLaval introduceerden onlangs hun automatische voetenbaden, die het verversen moeten vergemakkelijken.

Tekst: Gertjan Zevenbergen - Foto's: Gertjan Zevenbergen, leveranciers

Op het grootste deel van de Nederlandse melkveebedrijven, 85 procent om precies te zijn, lopen de koeien regelmatig door een voetenbad. Vooral een oplossing van formaline en koper- of zink-sulfaat blijkt in de strijd tegen problemen als stinkpoot en Mortellaro populair. Het is in bijna 40 procent van de voetenbaden terug te vinden. Alleen formaline zit in ruim 30 procent van de baden, terwijl bijna 7 procent van de melkveehouders een mengsel van formaline en antibiotica gebruikt. Antibiotica zoals oxytetracycline of lincomycine zijn echter alleen op voorschrift van de dierenarts verkrijgbaar. Een 4 procent formaline-oplossing werkt volgens onderzoek van Gezonde Dieren (GD) het best. Maar omdat formaline irriteert en kankerverwekkend is, proberen bijvoorbeeld melkmachinefabrikanten, hun eigen middelen te ontwikkelen en te verkopen.

▪ Vuile poten

Welk middel ook in het bad zit, een standaard behandeling duurt drie opeenvolgende dagen. Tijdens de stalperiode is het verstandig om de koeien iedere drie tot vier weken door het bad te laten stappen. In de zomer is iedere twee maanden een behandeling voldoende. Zijn de klauwproblemen groot dan is een wekelijkse behandeling, door de koeien een dag, na het melken door het bad te laten lopen, beter. Zorg er wel voor dat de koeien schone poten hebben, anders bereikt het middel de ziektekiemen in de huid niet. Na een behandeling moeten de dieren nog 30 minuten op schone roosters rond stappen om het middel op de klauwen en de tussenklauwhuid in te laten werken.

▪ Schoonmaken

Een goed voetenbad is ongeveer drie meter lang en 85 cm breed. Dan weet je zeker dat de koe er met alle vier haar poten een keer instapt. Gebruik je het bad met grote regelmaat, dan is het dier er aan gewend en mag het bad korter zijn. Daarnaast moet de oplossing minstens 13 cm hoog staan om de hele klauw, de bijklauwen en de rand erboven te behandelen. Er zit dan ruim 330 liter vloeistof in het bad. Dat is veel. Zeker als je weet dat je een forma-

linebad na 100 koeien moet vernieuwen. Soms moet je het voetenbad dus iedere dag een keer verversen. Dat is een vervelend karwei. Schoonmaken van een in beton gegoten bad is nog wel het lastigst. Heb je een kunststofbad dan zul je het moeten omkiepen. Dat kun je niet alleen. Vaak is dat al reden genoeg om het vernieuwen van de vloeistof nog even uit te stellen. Met alle problemen van dien. Een vuil bad verhelpt niets en kan de verspreiding van klauwproblemen zelfs bevorderen. Er zijn ondertussen technische oplossingen die het behandelen van de koeienklauwen vergemakkelijken. Denk maar aan de Spraycare van DeLaval en de Hoofcare van Carematic, die zo goed als gelijk zijn. Ze besproeien de poten van iedere koe met een klauwverzorgingsmiddel zodra ze de behandelbox inlopen. Maar het kan nog eenvoudiger en dus goedkoper.

▪ Automatische voetenbaden

Melkmachinefabrikanten DeLaval en WestfaliaSurge (zie foto pag. 30) introduceerden onlangs hun automatische voetenbaden. DeLaval verkoopt hem al in Nederland, WestfaliaSurge doet dat vanaf oktober. Het grote voordeel van zo'n bad? Ze worden op de juiste tijd ververst en de concentratie is altijd de juiste. Iets wat bij handmatig aanmaken nog maar de vraag is. Een te hoge concentratie aan middel kan de koeien immers bezeren en problemen opleveren voor het milieu. Het lozen van bijvoorbeeld kopersulfaat is aan regels gebonden. Volgens het Besluit Aanwijzing Gevaarlijke Stoffen mag alleen een oplossing van hooguit 5 gram per liter in de mestput terechtkomen.

▪ Pneumatische klep

Het voetenbad van DeLaval draagt de naam

De bedieningskast van de DeLaval AFB1000. In de kast zit een microprocessor die je zelf kunt programmeren. Onder de kast de pomp die het klauwverzorgingsmiddel opzuigt.

Het pompje zuigt het klauwverzorgingsmiddel op uit de bussen. Een aantal melkmachinefabrikanten leveren deze middelen zelf, zo ook DeLaval.

Het automatische voetbad van DeLaval: de AFB1000.

AFB1000. Het bestaat uit een roestvaststalen bad met een lengte van 228,5 cm en een breedte van 81,5 cm, een bedieningskast, een waterklep en een doseerpomp. De bedieningskast wordt opgehangen in de machinekamer. De processor in die kast stuurt het pompje aan dat een klauwverzorgingsmiddel uit een voorraadbus opzuigt en naar het voetbad transporteert door kunststofslangen. Daar komt het uit een van de vier inlaten. Twee anderen verdelen het water in het bad en de andere inlaat kan een tweede middel verdelen. In het bad ligt een dikke geprofileerde rubbermat, die voorkomt dat de dieren uitglijden.

Na een ingestelde tijd gaat een pneumatisch bediende klep aan de voorkant van het bad open en stroomt het mengsel de put in. Een, met een speciaal frame, aan te passen helling moet er voor zorgen dat alle vloeistof en eventuele verontreinigingen, zoals mest, wegloopt. Dat is echter nog niet altijd het geval, maar DeLaval zegt daar een oplossing voor te hebben.

Om de uitstroomklep te laten werken is een compressor nodig. Dat mag dezelfde zijn waarmee je het hekwerk van de melkinstallatie bedient.

Alles in instelbaar. Zo kun je opgeven hoeveel water en middel de pomp in het bad doseert, maar ook hoe snel het bad ververst moet worden. Wie gebruik maakt van de middelen van DeLaval zou dat overigens maar om de 250 passages hoeven doen. Na het legen spoelt het bad zichzelf automatisch en hij kan dat ook doen na iedere melkbeurt. Ook vult het bad zichzelf op de van te voren ingestelde tijd. Met de processor is ook nog een tweede voetbad te bedienen. Bijvoorbeeld een met schoon water die voor het voetbad met het klauwverzorgingsmiddel is geplaatst.

▪ Schuine randen

Eigenlijk werkt het voetbad van WestfaliaSurge, de Pedicurix (uitgesproken als pedikuriks), op dezelfde manier. De fabrikant verkoopt het

systeem echter standaard met twee baden die achter elkaar na de melkstal worden gemonteerd. Een reinigingsbad met water en een desinfectiebad met het klauwverzorgingsmiddel. Beide aangestuurd door een processor. Ook hier is er een drempel, maar die is schuin gemonteerd, zodat een koe gemakkelijker over de drempel stapt. Opvallend zijn de schuin opstaande randen. Ze moeten voorkomen dat een koe naast het bad stapt, ze zorgen er voor dat het dier in één keer door de baden loopt en door die randen past het 81 cm brede bad ook in bredere loopgangen. De automatische versie van het voetbad heeft een besturingskast die je kunt programmeren en daarna zelf water en klauwverzorgingsmiddelen aan het water toevoegt. Ook zorgt de computer ervoor dat het bad na verloop van de ingestelde tijd automatisch leegloopt. De bak opent over de gehele breedte, zodat er weinig mest en vuil in de hoeken achterblijft. Onder normale omstandigheden sluit namelijk een door een compressor opgeblazen rubberballon de voorkant van de bak af. Dat zou ook zo moeten zijn als verontreinigingen de uitstroomopening blokkeren. Zodra het besturingssysteem daar opdracht toe geeft, loopt de ballon leeg en loopt het water weg. Direct daarna wordt het bad met water schoongespoeld, blaast de ballon zich weer op en vult het bad zich afhankelijk van de waterdruk en de lengte van de leidingen binnen 3 tot 5 minuten, met water en klauwverzorgingsmiddel. De maximaal twee pompen per besturingsprocessor kunnen in totaal 4 middelen waaronder een opgelost poeder opzuigen. Het bad is gemaakt van een chemicaliën bestendig polyethyleen, kunststof dus. Overigens verkoopt WestfaliaSurge het bad ook in een handmatige uitvoering waarbij je het bad met een druk op de knop leeg laat lopen. Beide versies moeten onder een hoek van maximaal 4 procent ingebouwd worden. ■

Automatische voetbaden

	DeLaval AFB1000	Westfalia-Surge Pedicurix
Lengte (cm)	228,5	300
Inbouwbreedte (cm)	81,5	76,2 - 95,6
Hoogte ingang	16,5	23
Helling (%)	1 tot 3	1 tot 4
Voeding (volt)	220	220
Vereiste waterdruk (bar)	4	2
Aantal middelen doseren	2	4
Prijs enkel bad (euro)	3.400	onbekend
dubbel bad (euro)	5.800	onbekend